

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 163/2014-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. augusta 2014 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť M. K., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Beňová, s. r. o., Blumentálska 8, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka a konateľka Mgr. Martina Beňová, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 43/2006 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 43/2006 porušené boli.

2. M. K. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 500 €, (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Bratislava IV j e p o v i n n ý uhradiť M. K. trovy právneho zastúpenia v sume 417, 98 € (slovom štyristosedemnáť eur a deväťdesiatosem centov) na účet jeho právneho zástupcu, Advokátskej kancelárie Beňová, s. r. o., Blumentálska 8, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 163/2014-16 zo 4. marca 2014 prijal na ďalšie konanie sťažnosť M. K.. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 43/2006.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom označeného konania iniciovaného návrhom na vyplatenie náhrady mzdy v zmysle ustanovenia § 79 ods. 1 Zákonníka práce, ktorý sťažovateľ okresnému súdu podal 10. marca 2006.

Uvádžajúc podrobný chronologický prehľad úkonov konania sťažovateľ argumentuje, že okresný súd napriek skutočnosti, že predmetom konania je pracovnoprávny spor spojený s existenčnými dôsledkami pre sťažovateľa, nerešpektuje potrebu mimoriadnej starostlivosti a pozornosti venovanú efektívnemu a rýchlemu postupu v takom rozsahu, aby bol naplnený účel súdneho konania. Okresný súd podľa vyjadrenia sťažovateľa vykonáva jednotlivé procesné úkony v neprimeraných časových odstupoch bez toho, aby k tomu

existovali relevantné dôvody a nevyužíva dostatočne efektívne dostupné procesné prostriedky na zabezpečenie plynulosti konania.

Sťažovateľ uvádza, že podľa jeho názoru nejde o vec ani právne a ani skutkovo zložitú, pričom ako účastník konania v ňom vystupuje dostatočne aktívne s náležitou súčinnosťou.

Podľa názoru sťažovateľa je predmetné konanie poznačené zbytočnými priet'ahmi, v dôsledku ktorých jeho dĺžka ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu predstavuje „6 rokov a 9 mesiacov“.

Sťažovateľ na základe uvedeného žiada, aby ústavný súd rozhodol o jeho veci nálezom, v ktorom by vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 43/2006, prikázal okresnému súdu konať v označenej veci bez zbytočných priet'ahov a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 7 500 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril okresný súd prostredníctvom svojej predsedníčky, ktorej stanovisko doručené ústavnému súdu 21. mája 2014 obsahovalo podrobný chronologický prehľad procesných úkonov konania a toto vyjadrenie:

„Zo sťažnostného spisu tunajšieho súdu Spr. č. 2007/10 som zistila, že podaním doručeným dňa 29.1.2010 sa sťažovateľ sťažoval na priet'ahy v označenom konaní. Sťažnosť bola vybavená v zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako nedôvodná sťažnosť. V konaní od podania návrhu do 5.1.2010 neboli zistené priet'ahy. Odpoveď na sťažnosť Spr. 2007/10-3 zo dňa 22.2.2010 bola doručená sťažovateľovi dňa 6.4.2010.

Zo sťažnostného spisu tunajšieho súdu vedeného pod č. Spr. 2051/2013 som zistila, že podaním zo dňa 30.05.2013 sa sťažovateľ opätovne sťažoval na priet'ahy v označenom konaní. Po prešetrení veci podpredsedníčka Okresného súdu Bratislava IV vybavila

sťažnosť ako dôvodnú, pričom zistila, že konanie bolo poznačené prietiahmi v posudzovanom období (od vybavenia poslednej sťažnosti do určenie termínu pojednávania na deň 17.10.2013), ktoré boli zapríčinené najmä v súvislosti s personálnymi zmenami zákonných sudcov.

Vzhľadom na uvedené, je pravdou, že podaním sťažnosti na postup súdu bol sťažovateľ činný za účelom odstránenia prietahov. Tento jeho aktívny postoj však absentoval v samotnom konaní, v ktorom svojim správaním sťažoval postup súdu.

Sťažovateľ označil v ústavnej sťažnosti za prvé obdobie vzniku zbytočných prietahov, obdobie odo dňa podania návrhu do 23.05.2007, kedy sa uskutočnilo vo veci prvé pojednávanie. V uvedenom období súd vykonal vo veci potrebné procesné úkony, nakoľko bolo potrebné ku konaniu pripojiť spis sp. zn. 7Cpr 32/2003, zároveň súd vyzval navrhovateľa na opravu a doplnenie návrhu na začatie konania, ktorý potom doručoval na vyjadrenie odporcovi. Je potrebné zohľadniť aj tú skutočnosť, že súd vyhovel žiadosti právneho zástupcu na predĺženie lehoty na vyjadrenie sa k návrhu. S poukazom na pojednávanie konané dňa 23.05.2007, na ktoré sa nedostavili účastníci konania (navrhovateľ mal predvolanie na pojednávanie riadne vykázané) a postup súdu, usudzujem, že toto obdobie nemožno označiť za obdobie poznačené zbytočnými prietiahmi v konaní.

Sťažovateľ ďalej namieta, že v období od 26.05.2008 do 14.09.2009, súd neurobil žiaden relevantný procesný úkon. S takýmto tvrdením nemožno súhlasiť, nakoľko súd v zmysle § 110 O.s.p. prerušil konanie. Potom čo sťažovateľ podal návrh na pokračovanie v konaní, bol vo veci určený termín pojednávania. Na pojednávaní súd vyzval sťažovateľa na špecifikáciu návrhu pod následkom odmietnutia podania, ktoré následne pre jeho nedoplnenie uznesením odmietol. Mám za to, že v tomto období nedošlo k zbytočným prietahom v konaní.

Vo svojom podaní sťažovateľ vytkol postup súdu, keď pojednávanie konané dňa 03.10.2011 súd neodročil na iný termín. Súd však postupoval v zmysle zákona, keď podľa §110 O.s.p. konanie prerušil.

Pri preskúvaní prietahov v rámci postupu súdu, možno pripísať na jeho ťarchu prietahy spôsobené viacnásobnými zmenami zákonného sudcu v danej veci.

S poukazom na súdom vykonané úkony vo veci, mám za to, že vec nie je právne zložitá, ale je potrebné vziať do úvahy, že sťažovateľ a jeho zástupca opakovane sťažovali postup súdu v konaní, pretože sa nedostavovali na stanovené termíny pojednávania a takýmto spôsobom oddŕaľovali rozhodnutie vo veci samej. Bolo tomu tak na väčšine určených pojednávanií, napríklad dňa 23.05.2007, 26.05.2008, 14.09.2009, 20.06.2011, 11.10.2012, 27.01.2014, okrem toho na pojednávaní dňa 17.10.2013 zástupca navrhovateľa sám požiadal o odročenie pojednávania na nový termín pojednávania. Okrem toho, zástupca sťažovateľa podáva procesné návrhy v zmysle O.s.p., o ktorých súd musí rozhodnúť (naposledy návrh na doplnenie dokazovania), čím súdu bráni uznesením vyhlásiť dokazovanie za skončené (ust. § 120 O.s.p.) a vyniesť rozsudok vo veci samej.

Záverom konštatujem, že napadnuté konanie bolo poznačené prietahmi, ktoré vzhľadom k okolnostiam prípadu, predmet sporu, spolu s prihliadnutím na prietahy spôsobenými samotnými sťažovateľmi, nemožno kvalifikovať ako zbytočné prietahy.

Navrhujem preto Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby ústavnú sťažnosť v tomto konaní vo vzťahu k Okresnému súdu Bratislava IV ako nedôvodnú zamietol.“

V liste predsedníčka okresného súdu zároveň vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

V podaní doručenom ústavnému súdu 13. júna 2014 vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej aj sťažovateľ. Vo svojom vyjadrení k stanovisku okresného súdu uviedol:

„K stanovisku predsedníčky Okresného súdu Bratislava IV JUDr. Márie Čechovičovej, sp.zn. Spr. 3226/2014 zo dňa 12.5.2014, sťažovateľ uvádza, že sa nestotožňuje so závermi predsedníčky okresného súdu, podľa ktorých sa v prípade konania 7C/43/2006 nejedná o zbytočné prietahy, v rámci ktorých by malo dôjsť k zásahu do práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv na prejednanie veci v primeranej lehote garantovaného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru a aj naďalej sa pridrižiava svojej ústavnej sťažnosti zo dňa 20.12.2013.

Sťažovateľ sa nestotožňuje s názorom predsedníčky okresného súdu, podľa ktorého počas sťažovateľom označeného prvého obdobia zbytočných prietahov od 10.3.2006 (kedy

sťažovateľ podal na okresný súd žalobu) do 23.5.2007 (kedy sa vo veci uskutočnilo prvé pojednávanie) nedochádzalo k vzniku zbytočných prietahov, nakoľko podľa názoru porušovateľa okresný súd vykonával v tomto období (predstavujúcim dĺžku 1 rok a 2 mesiace) potrebné procesné úkony. Okresný súd v priebehu vyššie uvedeného obdobia sa však obmedzil iba na vypracovanie dvoch žiadostí na pripojenie spisu 7Cpr/32/2003, ktorý bol v tom čase právoplatne skončený a ktorý sa v tom čase nachádzal na tom istom okresnom súde, vydanie uznesenia, ktorým sťažovateľa vyzval na doplnenie jeho návrhu (po 5 mesiacoch od podania žaloby), odoslanie žaloby odporcovi na jeho vyjadrenie a vytyčenie pojednávania na termín 23.5.2007). V tejto súvislosti je navyše potrebné zdôrazniť, že okresný súd nevedel hneď na začiatku zabezpečiť spis 7Cpr32/2003 a musel jeho predloženie opätovne urgovať aj napriek tomu, že sa tento nachádzal na tom istom súde. Vyššie uvedené úkony súdu svojou povahou (v podstate administratívneho charakteru) nepredstavovali také procesné úkony, ktoré by odôvodňovali dĺžku namietaného obdobia v rozsahu 1 roka a 2 mesiacov. Je potrebné uviesť, že sťažovateľ nemôže niesť zodpovednosť za nedostatky vzájomnej komunikácie medzi jednotlivými súdnymi oddeleniami okresného súdu, vďaka ktorým nebol spis 7Cpr/32/2003 predložený zákonnej sudkyňi v primeranej lehote.

Sťažovateľ sa nestotožňuje ani s názorom porušovateľa, podľa ktorého mala byť v namietanom období od 26.8.2008 do 14.9.2009 zabezpečená plynulosť konania. Predsedníčka okresného súdu v tejto súvislosti uvádza, že po tom, čo sťažovateľ podal návrh na pokračovanie pojednávania, okresný súd promptne nariadil vo veci ďalšie pojednávanie. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že sťažovateľ podal predmetný návrh na pokračovanie v konaní dňa 8.10.2008 a najbližšie pojednávanie vo veci sa uskutočnilo až dňa 23.3.2009, teda 5 mesiacov od predmetného návrhu, čo podľa názoru sťažovateľa nezodpovedá plynulému postupu súdu v predmetnej veci.

K poukazu predsedníčky okresného súdu aj na viacnásobné zmeny zákonného sudcu sťažovateľ poukazuje na doterajšiu judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, v rámci ktorej ústavný súd uviedol, že otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietahom v konaní (III. ÚS 14/2000. Nález z 1. júna 2000. Zbierka náleзов a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2000, s. 148), pričom uplatnenie práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nemôže byť zmarené len preto, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov súdu na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty (II. ÚS 52/1999. Nález z 8. septembra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 1999). Na základe uvedeného máme za to, že tu existuje minimálne objektívna zodpovednosť súdu ako orgánu štátu garantujúceho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov za porušenie tohto práva sťažovateľa v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 7C/43/2006.

Sťažovateľ sa rovnako nestotožňuje ani s námietkami predsedníčky okresného súdu týkajúcimi sa odročených pojednávanií, v rámci ktorých predsedníčka okresného súdu naznačuje podiel sťažovateľa, ako účastníka konania na vzniknutých prieťahoch v trvaní dnes už vyše 8 rokov a 3 mesiacov v podobe jeho neúčasti na niekoľkých pojednávaniach. V tejto súvislosti je potrebné prihliadnúť aj na niektoré pochybenia samotného okresného súdu, ktorý najmä v začiatku konania nerešpektoval zástupcu sťažovateľa pri doručovaní niektorých súdnych zásielok, a to aj napriek tomu, že sťažovateľ označil tohto zástupcu už v jeho žalobe zo dňa 10.3.2006. Navyše je potrebné v prípade posúdenia neúčasti sťažovateľa na niektorých pojednávaniach prihliadnúť aj na samotnú dĺžku konania, ktorá nemôže byť ospravedlnená uvedeným počtom pojednávanií, na ktorých sa sťažovateľ nezúčastnil. Okresný súd mal vzhľadom na vyššie uvedenú dĺžku konania dostatočnú možnosť uskutočniť ďalšie pojednávania, na ktorých by sa sťažovateľ zúčastnil. Okresný súd však túto možnosť nevyužil. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Matoušková proti Slovenskej republike (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002, vo veci sťažnosti č. 39752/98). Záverom uvádzame, že v prípade veci 7C/43/2006 sa jednalo o jednoduchý pracovnoprávny spor, konkrétne vyplatenia náhrady mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru, ktorý sa existenčne dotýkal sťažovateľa. Na existenčný význam pracovnoprávných sporov a s tým súvisiacu potrebu osobitnej rýchlosti súdnych konaní týkajúcich sa týchto sporov bolo už skôr poukázané v rámci rozhodovacej činnosti tak Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 52/1999, z 8. septembra 1999.), ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozhodnutie vo veci Tomková proti Slovenskej republike z 13. júla 2004 týkajúce sa

sťažnosti č. 51646/99; alebo rozhodnutie vo veci Jakub proti Slovenskej republike z 28. februára 2006 týkajúce sa sťažnosti č. 2015/02). Napriek právne aj skutkovo jednoduchej veci, kedy o otázke neplatnosti skončenia pracovného pomeru bolo rozhodnuté už v predchádzajúcich konaniach 7Cpr 32/03 a 8C/34/04, ako aj napriek existencii potreby osobitnej rýchlosti konania nedošlo v predmetnom konaní k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa ani po uplynutí 8 rokov a 3 mesiacov, pričom okresný súd v prevažnej miere vykonával iba procesné úkony administratívnej povahy.

Na základe vyššie uvedených skutočností, ako aj na základe skutočností uvedených v ústavnej sťažnosti zo dňa 20.12.2013, má sťažovateľ za to, že postupom Okresného súdu Bratislava IV došlo v konaní 7C/43/2006 k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote garantovaného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru a žiada, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vyhovel jeho ústavnej sťažnosti, vyslovil, že vyššie uvedené práva sťažovateľa v konaní 7C/43/2006 porušené boli, prikázal Okresnému súdu Bratislava IV konať bez zbytočných prieťahov, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie a zaviazal porušovateľa nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia. Trovy právneho zastúpenia vyčíslené v ústavnej sťažnosti zo dňa 20.12.2014 sťažovateľ dopĺňa o 1 úkon - spísanie podania na ústavný súd á 134,-EUR + 1x režijný paušál á 8,04 EUR.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súvisiaceho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústavný súd po preskúmaní obsahu sťažnosti, stanoviska okresného súdu a súvisiaceho súdneho spisu dospel k týmto pre posúdenie sťažnosti relevantným zisteniam:

Sťažovateľ „návrh o náhradu mzdy ist. a prísl. z neplatného zrušenia PP“ podal 10. marca 2006.

V priebehu novembra 2006 účastníci konania reagovali na výzvu okresného súdu na predloženie svojho vyjadrenia k podanému návrhu. Okresný súd následne vykonal 23. mája 2007 pojednávanie, ktoré bolo odročené na 24. október 2007, pretože sa naň nedostavil sťažovateľ, keďže sa mu nepodarilo doručiť zásielku s predvolaním (táto bola uložená na pošte bez prevzatia), ako aj odporca, ktorý svoju neúčasť na pojednávaní ospravedlnil.

Okresný súd vykonal 24. októbra 2007 pojednávanie, ktorého sa sťažovateľ nezúčastnil, pretože sa mu opäť nepodarilo doručiť zásielku s predvolaním (pošta oznámila, že na adrese uvedenej v návrhu je adresát „*neznámy*“).

Okresný súd zisťoval pobyt sťažovateľa v októbri 2007.

Medzitým sťažovateľ doručil 20. marca 2008 okresnému súdu splnomocnenie na jeho zastupovanie, v prílohe listu sa nachádzalo podanie doručené okresnému súdu 5. decembra 2007 označené ako „*Sťažnosť na prieťahy v konaní č. 7C 43/2006*“, v ktorom sťažovateľ oznamoval okresnému súdu novú adresu na doručovanie (nezreteľne, dolu pod svojím podpisom). Okresný súd vykonal 26. mája 2008 pojednávanie, na ktoré sa nedostavili účastníci konania a svoju neúčasť neospravedlnili napriek tomu, že doručenie predvolania mali riadne vykázané. Okresný súd prijal uznesenie, ktorým konanie prerušil. Sťažovateľ následne doručil okresnému súdu ospravedlnenie svojej neúčasti svojím oneskoreným príchodom na začiatok pojednávania a 8. októbra 2008 doručil okresnému súdu návrh na pokračovanie v konaní.

Okresný súd vykonal 23. marca 2009 pojednávanie, kde bol sťažovateľ poučený o náležitostiach návrhu, a jeho právny zástupca požiadal o poskytnutie lehoty 30 dní na doručenie riadne špecifikovaného návrhu. Tejto žiadosti bolo vyhovené a pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Okresný súd vykonal 14. septembra 2009 pojednávanie, na ktoré sa účastníci konania bez ospravedlnenia nedostavili napriek tomu, že doručenie predvolania mali riadne vykázané. Okresný súd konštatoval, že sťažovateľ v určenej lehote nedoručil špecifikáciu návrhu v zmysle predchádzajúcej výzvy. Špecifikáciu návrhu sťažovateľ okresnému súdu doručil 14. septembra 2009.

Okresný súd 31. mája 2010 vykonal pojednávanie, ktorého sa nezúčastnili účastníci konania, odporca neúčast' ospravedlnil dodatočne, s'ťažovateľovi bolo predvolanie doručované na pôvodnú, neaktuálnu adresu, na ktorej teda s'ťažovateľ nemohol zásielku prevziať. Okresný súd následne vykonal pojednávanie 21. apríla 2011. Pojednávanie po prednesení vyjadrenia zástupcu s'ťažovateľa bolo odročené na neurčito.

Okresný súd vykonal ďalšie pojednávanie 3. októbra 2011. Na pojednávanie sa nedostavili bez ospravedlnenia účastníci konania napriek tomu, že doručenie predvolania mali vykázané. Uznesením okresný súd pojednávanie prerušil. Dodatočne vyplynulo, že s'ťažovateľ sa dostavil na pojednávanie oneskorene.

Okresný súd vykonal 11. októbra 2012 pojednávanie, na ktoré sa nedostavili účastníci konania bez ospravedlnenia napriek tomu, že o termíne boli riadne upovedomení. Následne okresný súd 8. augusta 2013 vyzval odporcu na poskytnutie súčinnosti.

Okresný súd vykonal 27. januára 2014 pojednávanie, na ktoré sa bez ospravedlnenia nedostavil s'ťažovateľ, bol vypočutý svedok a pojednávanie bolo odročené na 10. apríl 2014.

Okresný súd vykonal 29. mája 2014 pojednávanie, na ktoré sa bez ospravedlnenia s'ťažovateľ nedostavil. Pojednávanie bolo po vyhlásení dokazovania za skončené odročené pre účely vyhlásenia rozsudku na 12. jún 2014, keď bol rozsudok aj vyhlásený.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

S'ťažovateľ sa s'ťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Sťažovateľ zároveň namieta porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľa preskúmal z hľadiska charakteru prerokúvanej veci jej skutkovú a právnu zložitosť, ako aj jej významnosť z pohľadu sťažovateľa (1), ďalej správanie sťažovateľa v priebehu konania (2) a napokon aj postup konajúceho súdu (3).

1. Pokiaľ ide o otázku právnej a faktickej zložitosti sporu, ústavný súd konštatuje, že konanie vo veci sťažovateľa, ktorého predmetom je rozhodovanie o nárokoch z neplatného skončenia pracovného pomeru (a tiež o nároku z platného skončenia pracovného pomeru), nemožno hodnotiť ako skutkovo náročné, keďže okresný súd, ako sám v rozsudku uvádza, rozhodoval bez potreby znaleckého dokazovania. Ústavný súd nezistil ani právnu zložitosť posudzovanej veci sťažovateľa, keďže táto tvorí stálu súčasť agendy všeobecných súdov a je regulovaná zreteľnou právnou úpravou.

Z hľadiska kritéria významnosti posudzovaného konania z pohľadu sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že ustálená judikatúra tak ústavného súdu, ako aj štrasburských orgánov ochrany práva daný typ konania zaradzuje do kategórie konaní privilegovaných vyžadujúcich si zvláštnu starostlivosť venovanú plynulosti konania.

2. V rámci hodnotenia prípadných zbytočných prietáhov v súdnom konaní z hľadiska druhého kritéria zistil ústavný súd okolnosti signalizujúce výrazný podiel sťažovateľa ako účastníka konania na predĺžení konania narušením jeho plynulosti.

V prvom rade ide o nedostatok súčinnosti sťažovateľa ako účastníka konania, ktorý neoznámil okresnému súdu zmenu svojej aktuálnej adresy na účely doručovania písomností náležitým spôsobom, čo viedlo v dvoch prípadoch k odročeniu pojednávania. Sťažovateľ totiž zmenu aktuálnej adresy avizoval v podaní, ktoré nebolo adresované zákonnému sudcovi (v sťažnosti na prietahy v konaní adresovanej ako takej predsedovi príslušného súdu).

Pasivita sťažovateľa bola ústavným súdom zistená aj v súvislosti s účasťou sťažovateľa na jednotlivých termínoch pojednávania, z ktorých viac ako polovice vykonaných termínov sa sťažovateľ nezúčastnil bez toho, aby išlo o neúčast' z objektívnych, ospravedliteľných dôvodov (23. máj 2007, 24. október 2007, 26. máj 2008, 14. september 2009, 3. október 2011, 11. október 2012, 27. január 2014 a 29. máj 2014).

Nedostatok aktívneho prístupu sťažovateľa ako účastníka posudzovaného konania napokon ústavný súd konštatuje aj v prípade výzvy okresného súdu adresovanej sťažovateľovi pre účely špecifikácie podaného návrhu, ktorú sťažovateľ nesplnil v súdom určenej lehote 30 dní, ale až po uplynutí takmer piatich mesiacov.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v posudzovanom konaní.

Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu v posudzovanom konaní dospel k záveru, že závažnými nedostatkami, ktoré narušili plynulosť konania (okrem spomínaného podielu sťažovateľa na narušení jeho plynulosti), boli obdobia nečinnosti, v ktorých okresný súd nekonal bez toho, aby mu v tom bránila závažná prekážka.

Krátkodobejšie obdobie pasivity kvantifikovateľné nečinnosťou v rozsahu približne piatich mesiacov zistil ústavný súd v období konania od novembra 2006, keď účastníci konania reagovali na výzvu okresného súdu na predloženie svojho vyjadrenia, do 23. mája 2007, keď bolo vo veci vykonané pojednávanie.

Okresný súd zostal opätovne nečinný, a to zhruba päť mesiacov v období konania od októbra 2007, keď zisťoval aktuálny pobyt sťažovateľa, do 26. mája 2008, keď vykonal vo veci pojednávanie.

Obdobie nečinnosti zodpovedajúce približne deviatim mesiacom zaznamenal ústavný súd v etape konania od 31. mája 2010, keď vykonal okresný súd vo veci pojednávanie, do 21. apríla 2011, keď sa uskutočnil ďalší termín pojednávania.

Napokon bolo obdobie pasivity na strane okresného súdu, keď tento nekonal bez existencie zákonnej prekážky, identifikované v období konania od 11. októbra 2012, keď sa uskutočnilo vo veci sťažovateľa pojednávanie, do 8. augusta 2013, keď okresný súd vyzval odporcu na poskytnutie súčinnosti (nečinnosť v celkovom rozsahu 8 mesiacov).

K obrane okresného súdu o početných zmenách v osobe zákonného sudcu predstavujúcich podľa okresného súdu objektívnu okolnosť majúcu negatívny dopad na plynulosť konania vo veci sťažovateľa ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému nezavádzajú štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námietka personálnych komplikácií nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil.

Ústavný súd konštatuje, že relevantným faktorom, ktorý mal negatívny dopad na plynulý priebeh posudzovaného konania, bol (okrem iných faktorov – pozri bod 2) postup okresného súdu a zbytočné prieťahy, ktorých sa dopustil, v dôsledku označených období nečinnosti (v celkovom rozsahu dvoch rokov a troch mesiacov).

S ohľadom na všetky už uvedené závery nemožno doterajšiu dobu konania vedeného pred okresným súdom (zhruba osem rokov) považovať z hľadiska požiadaviek čl. 6 ods. 1 dohovoru za primeranú a ani za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu sťažovateľa zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľa boli porušené (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Aj keď ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie práva na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, neuložil okresnému súdu príkaz, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov. Konanie bolo totiž v čase rozhodovania ústavného súdu pred okresným súdom meritórne skončené (prijatím rozsudku 12. júna 2014). Povinnosť okresného súdu konať vo veci sťažovateľa bez zbytočných prietáhov v potenciálnom prípade vrátenia veci na základe možného odvolania prvostupňovému súdu na ďalšie konanie napokon vyplýva pre okresný súd priamo z ústavy garantujúcej toto základné právo sťažovateľa.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 7 500 € odôvodnil sťažovateľ neprimeranou dĺžkou konania a s tým súvisiacim stavom právnej neistoty.

Ústavný súd vzhľadom na všetky uvedené okolnosti veci nepovažoval iba konštatovanie porušenia práv sťažovateľa za dostatočné, a preto vyhovel jeho návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného

zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (II. ÚS 58/02, III. ÚS 111/02).

Ústavný súd rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia v sume 1 500 €, ktorá podľa jeho názoru zohľadňuje charakter zbytočných prieťahov v konaní a nemajetkovú ujmu sťažovateľa spočívajúcu v pocite právnej neistoty, privilegovaný charakter konania, ale na druhej strane aj negatívny a súčasne výrazný podiel sťažovateľa na predĺžení konania narušením jeho plynulosti.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom, ktorých výšku špecifikoval celkovou sumou 417,98 €.

Pri určení výšky náhrady trov bolo treba vychádzať z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012 a za I. polrok 2013. Ústavný súd priznal úhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Vychádzajúc z uvedeného za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2013 patrí odmena v sume 2 x 130,16 €, k tomu tiež 2 x režijný paušál v sume 7,81 € a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2014 patrí odmena 134 €, k tomu tiež režijný paušál v sume 8,04 €. Ústavný súd tak priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v celkovej požadovanej sume 417,98 €.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa okresný súd, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. augusta 2014